سرمایه‌گذاری خصوصی در بازسازی و توسعه زیربنای آب شهری

بازنویسی گزارش ویژه خبرنگار «صدای دره سرو» از روند اجرای طرح انتقال آب و فاضلاب شهر سرو

سرو مرکز/ و زمین لرزه‌ی ۶٫۴ ریشتری که صبح دیروز ۱۲ مهر ۱۴۰۳ در دامنه‌های جنوبی کوه سیاه‌تپه رخ داد، بیش از هر چیز دیگر بر شبکه‌ی آب و فاضلاب شهر سرو سایه انداخت. هزاران خانوار تا ساعت‌ها بعد از وقوع زلزله بدون آب آشامیدنی ماندند و لوله‌های ترکیده در چند محله به سیل کوچکی در کوچه‌ها تبدیل شد. در این گزارش، ما با مهندسان، کارگران و مسئولان شهرداری گفت‌وگو کرده‌ایم تا ببینیم چرا این شبکه‌ی قدیمی این‌قدر شکننده است و چه درس‌هایی می‌تواند برای سایر شهرهای مناطق کوهستانی داشته باشد.

شبکه‌ی آب شهر سرو در سال ۱۳۴۸ ساخته شد و بخش بزرگی از لوله‌های آن هنوز همان‌ها هستند. مهندس رحیم کاوه، مدیر فنی شرکت آب و فاضلاب سرو، می‌گوید: «بیشتر لوله‌های ما آزبست‌سیمان است و در برابر لرزش خاک بسیار شکننده‌اند. وقتی زمین تکان می‌خورد، اتصال‌ها از جا در می‌روند و آب از همان جا بیرون می‌زند.» به گفته‌ی او، حدود ۴۰ درصد آب تولیدی شهر پیش از رسیدن به مشترک هدر می‌رود و این عدد در روزهای پس از زلزله به بیش از ۶۰ درصد رسید.

شرکت آب و فاضلاب سرو برآورد کرده که برای بازسازی کامل شبکه به حداقل ۱۱ هزار و ۴۳۲ میلیارد ریال اعتبار نیاز دارد. این رقم شامل تعویض لوله‌ها، نصب شیرهای قطع‌کننده‌ی خودکار و ایجاد مخزن ذخیره‌ی جدید در ارتفاع ۷۰۰ متری شرق شهر است. مهندس کاوه می‌گوید اگر این مخزن ساخته شود، حتی در صورت قطع برق هم شهر تا ۲۴ ساعت آب خواهد داشت. هزینه‌ی طرح را قرار است بخشی از بودجه‌ی شهرداری، بخشی از وام بانک توسعه‌ی مناطق کوهستانی و بخشی هم از مشارکت بخش خصوصی تأمین کند.

در این میان، شرکت «پویش آب سرو» که سال ۱۴۰۱ تأسیس شد و تا پیش از زلزله روزانه ۷ هزار و ۵۰۰ مشترک داشت، نقش مهمی در اطلاع‌رسانی و نظارت بر هزینه‌ها ایفا می‌کند. مدیر این شرکت، مهندس پرویز کاوه‌نیا، می‌گوید: «مردم باید بدانند پولی که برای آب می‌دهند کجا خرج می‌شود و چرا گاهی قیمت آب باید کمی بالا برود تا شبکه دوباره زنده شود.» او پیشنهاد کرده که صورت‌حساب‌های آب ماهانه شامل فهرستی ساده از هزینه‌های انجام‌شده باشد تا شهروندان بتوانند ببینند پول آب‌شان صرف چه شده است.

در بخش اجرا، قرار است ۱۲ گروه پیمانکاری همزمان در محله‌های مرکزی، شرقی و کنار رودخانه‌ی سرو کار کنند. مهندس کاوه گفته که هر گروه موظف است گزارش روزانه‌ی پیشرفت و عکس محل کار را در سامانه‌ی آنلاین شرکت ثبت کند تا مردم بتوانند پیگیری کنند. او افزود: «اگر یک گروه کار خوب انجام بدهد، اسمش را می‌گذاریم و از بقیه می‌خواهیم مثل او کار کنند.» این رقابت ساده، به گفته‌ی او، در هفته‌های اول باعث شد سرعت کار تقریباً دو برابر شود.

با این همه، مشکلات کم نیست. برخی پیمانکاران محلی از کمبود نیروی کار ماهر و افزایش قیمت مصالح گله دارند و می‌گویند اگر تأخیر در پرداخت صورت‌وضعیت‌ها ادامه پیدا کند، ناچار به کار در پروژه‌های دیگر می‌روند. مهندس کاوه پاسخ داده که صورت‌وضعیت‌ها ظرف ۱۰ روز کاری تسویه می‌شود و اگر پیمانکار کار خوب انجام بدهد، پرداخت‌ها حتی زودتر هم انجام می‌شود. او گفت: «ما نمی‌خواهیم پیمانکار پولدار شود، می‌خواهیم شهر آب داشته باشد.»

در پایان، مردم سرو امیدوارند که این طرح فقط لوله‌کشی نباشد و به شفافیت در مدیریت شهر هم کمک کند. زهرا نوروزی، معلم بازنشسته‌ی ساکن محله‌ی باغ‌نو، می‌گوید: «پدرم سال‌ها پشت شیر آب صف کشیده بود. اگر امسال بچه‌هایم بتوانند بگویند آب از کجا آمده و چرا قطع است، این خودش یک پیروزی است.» شرکت قرار است هر ماه یک نشست عمومی برای پاسخ به پرسش‌های مردم برگزار کند و صورت‌جلسه‌ی نشست‌ها نیز در سایت شرکت منتشر شود.